

УДРУЖЕНИ ПОКРЕТ СЛОБОДНИХ СТАНАРА
UDRUŽENI POKRET SLOBODNIH STANARA
Ниш – Niš

Председник Републике Србије
Делегација Европске уније у Србији
Канцеларија за европске интеграције
Влада Републике Србије
Кабинет потпредседника владе и министра
Електропривреда Србије
ЕПС Дистрибуција
Агенција за енергетику Републике Србије
Министарство трговине, туризма и телекомуникација Републике Србије
Министарство рударства и енергетике Републике Србије
Министарство правде Републике Србије
Министарство државне управе и локалне самоуправе Републике Србије
Врховни касациони суд
Апелациони суд у Нишу
Основни суд у Нишу
Виши суд у Нишу
Основно јавно тужилаштво у Нишу
Дирекција за мере и драгоцене метале
Заштитник грађана – омбудсман, Република Србија
Заштитник грађана – омбудсман, Град Ниш

Поштовани,

Дана 25. 8. 2017. у Нишу, у организацији Удруженог покрета слободних станара Ниш (УПСС) је одржана јавна трибина „Електрична енергија – јавно добро или монопол?“

Обавештавамо вас да ЕПС Дистрибуција на територији града Ниша, Алексинца, Дољевца и других градова масовно злоупотребљава институт „неовлашћене потрошње електричне енергије“ тако што без присуства грађана/власника бројила, доказа и одговарајућег документа констатује наводну неовлашћену потрошњу и искључује струју, а након тога уцењује грађане/власнике бројила да ће је укључити тек када купе ново бројило и плате његово измештање, што је по закону обавеза ЕПС-а, и када уплате сва застарела дуговања за коришћење електричне енергије, што је такође противзаконито.

Према подацима Центра за заштиту потрошача Форум, на територији града Ниша је током 2015, 2016 и 2017 године најмање 2500 породица остало без електричне енергије због наводне неовлашћене потрошње, а неке од њих живе без струје и по три године¹. ЕПС Дистрибуција оставља без струје и породице са бебама, старима и болеснима, што закон забрањује. Добар број грађана који су због овог разлога остали без струје изражава сумњу да

1

http://www.danas.rs/ekonomija.4.html?news_id=353398&title=%26quot%3BKradljivci+struje%26quot%3B+tuže+EPS+Strazburu,

http://www.danas.rs/ekonomija.4.html?news_id=353503&title=Isključuju+se+stari+i+bolesni+koje+zakon+štiti

http://www.danas.rs/ekonomija.4.html?news_id=353592&title=Naplaćuju+zastarele+dugove

су пломбу на њиховим бројилима оштетили или уклонили управо радници Електродистрибуције, пошто су, како кажу, пре екипа које су „утврдиле“ такву неправилност долазиле екипе које су читавале потрошњу или проверавале бројило.

Они, такође, упозоравају да ЕПС Дистрибуција игнорише њихове захтеве за привремено укључење струје и приговоре о висини дуговања „месецима или унедоглед“, иако је дужна да одлучи у року од 3 или 15 дана. Према њиховим речима, ЕПС Дистрибуција одбацује захтеве за привремено укључење струје као „непотпуне“, захтевајући од потрошача да јој доставе документацију коју закон не прописује.

И судови у већини случајева одбијају предлоге искључених потрошача за одређивање привремене мере, односно укључење струје до окончања судског спора. Неки од грађана су након управних и судских поступака, покренули подступке ред Уставним судом, и најавили обраћање Међународном суду за људска права у Стразбуру, по разним основама.

Како је реч о потенцијалној и стварној злоупотреби ЕПС Дистрибуције великих размера, којом она стиче противправну корист у милионским износима, кршећи, при том, низ закона и основних људских права грађана

ЗАХТЕВАМО

1. Да Влада Републике Србије, односно ресорно Министарство, хитно предузме мере како би обезбедили да ЕПС/ЕПС Дистрибуција одмах прекине злоупотребу неовлашћене потрошње, чији је превасходни циљ замена неисправних бројила кривицом ЕПС-а и преузимање мерних места и уређаја у складу са чл. 136. Закона о енергетици, а о трошку грађана. Према овом Закону, замена неисправних бројила је обавеза ЕПС-а/ЕПС Дистрибуције а не грађана, тако да ово јавно предузеће на овај начин стиче велику противправну корист.
2. Да Агенција за енергетику оштро, а у складу са законом санкционише ЕПС/ЕПС Дистрибуцију у свим случајевима када она не поштује/игнорише одлуке Агенције о поништењу одлука ЕПС Дистрибуције којима се одбијају захтеви грађана за привремено укључење струје као наводно непотпуни, те налаже поновно одлучивање ЕПС Дистрибуције у тим предметима. ЕПС Дистрибуција не доноси такве одлуке и по више година, а потрошачи су све то време без електричне енергије.
3. Да ЕПС формира Саветодавно тело (чан 83. Закона) и Комисију за решавање рекламација потрошача (члан 92. Закона) и о саставу тих тела и начину њихове комуникације са потрошачима обавести јавност. ЕПС ни после 3 године од ступања на снагу новог Закона о заштити потрошача (Сл. гласник РС бр. 62/2014) није формирала Саветодавно тело и Комисију за решавање рекламација потрошача, иако је чланом 160. Закона, за непоштовање ових чланова прописна казна од 300.000,00 до 2.000.000,00 динара за правна лица и од 50.000,00 до 150.000,00 динара за одговорно лице у правном лицу.
4. Да ЕПС/ЕПС Дистрибуција у случајевима наводне неовлашћене потрошње од стране грађана хитно престане да крши Закон о енергетици, Закон о метрологији, Закон о заштити потрошача, Закон о облигационим односима и Закон о становању и одржавањ стамбених зграда.
5. Да сви потрошачи којима је обустављена или искључена електрична енергија од 2012. године због старих дуговања и неисправних бројила кривицом ЕПС-а/ЕПС Дистрибуције буду хитно укључени, а да се решавање међусобних односа, права и обавеза ЕПС-а/ЕПС Дистрибуције и потрошача регулише на законом прописан начин, преко надлежних судова и других органа, у складу са чл. 86 Закона о заштити потрошача.
6. Да ЕПС/ЕПС Дистрибуција не искључује струју по основу наводне неовлашћене потрошње породицама са бебама, старима и болеснима, пошто чл 86. Закона о

заштити потрошача забрањује забрањује искључење струје „ако у домаћинству живи угрожени потрошач због узраста, посебних потреба или болести“.

7. Да ЕПС/ЕПС Дистрибуција приликом контроле исправности бројила и других интервенција у којима је установљена наводна неовлашћена потрошња обавезно обезбеди присуство власника бројила и управника/представника Скупштине станара, обезбеди доказе да је бројило оштећено (рецимо снимак) и изда одговарајући записник власнику бројила, у складу са чл. 199 Закона о енергетици.
8. Да ЕПС/ЕПС Дистрибуција службено констатује неовлашћену потрошњу тек након што се јасно утврди неправилно коришћење електричне енергије од стране грађана, односно открије уређај/средство/механизам на бројилима који омогућавају њено неправилно коришћење и констатују смањени рачуни за коришћење електричне енергије у односу на уобичајене износе. Недопустива је актуелна пракса ЕПС-а/ЕПС Дистрибуције да се неовлашћена потрошња припише сваком бројилу на којем постоји оштећена плomba, до чега може доћи из бројних разлога, а на њему нема уређаја који вештачки смањују коришћење струје, нити су рачуни за струју власника бројила смањени, а он их при том редовно измирује (Члан 54. став 1. тачка 5. Урадбе о испоруци електричне енергије).
9. Да ЕПС/ЕПС Дистрибуција хитно престане са злоупотребом утврђивања неовлашћене потрошње на метролошки неисправним бројилима, односно онима која ЕПС није баждарио најмање једном у 12 година, како јој закон налаже, а којих је око 90 одсто у случајевима искључења струје због наводне неовлашћене потрошње. Према закону, електрична енергија се може читавати и обрачунавати и наплаћивати само преко метролошки исправних бројила. (чл. 109. став 1. тачка 44. Закона о енергетици).
10. Да ЕПС/ЕПС Дистрибуција хитно престане да наплаћује куповину нових бројила и њихово измештање грађанима који су наводно неовлашћено користили струју, пошто је око 90 одсто бројила код којих је утврђена наводна неовлашћена потрошња метролошки неисправно (и не сме се користити за читавање, обрачун и наплату електричне енергије. Замену метролошки неисправних бројила мора да изврши ЕПС/ЕПС Дистрибуција (чл. 27. Закона о метрологији).
11. Да ЕПС/ЕПС Дистрибуција хитно престане да укључење струје грађанима који су је наводно неовлашћено користили условљава измирењем застарелих дуговања која због застарелости не могу бити наплаћена у судском поступку, пошто су противна принудним прописима. По Закону о облигационим односима комунални дугови и дугови за електричну енергију за физичка лица застаревају након годину дана, а за правна лица након три године (уколико нису обезбеђена судским путем- утужењем). У застарелим дуговима се налази и затезна камата обрачуната комфорном методом, коју је Уставни суд Србије 2012.године прогласио неуствном, а која се примењивала од 2001.године, што је увећало дуговања потрошача за више од 60 одсто.
12. Да ЕПС/ЕПС Дистрибуција хитно престане да захтева да грађани уз захтев за поновно привремено укључење након искључења прилажу и грађевинске и употребне дозволе, изводе из катастра непокретности, решења о легализацији и другу законски непотребну документацију, те да по основу неприлагања такве документације одбија њихове захтеве. За поновно прикључење струје након искључења по закону је потребан само доказ о власништву, односно коришћењу искљученог објекта. (чл. 5. Уредбе о условима испоруке и снабдевања електричном енергијом).
13. Да Министарство правде, Врховни касациони суд и Апелациони суд у Нишу изврше напор над радом Основног и Вишег суда у Нишу како би се утврдило да ли они у ванпарничним и парничним поступцима против ЕПС-а/ЕПС Дистрибуције које су покренули грађани који су наводно неовлашћено трошили струју, захтевајући да им

струја буде прикључена, суде и пресуђују у складу са законом, професионално и непристрасно, или наменски у корист ЕПС-а/ ЕПС Дистрибуције.

14. Да Министарство правде, Врховни касациони суд и Апелациони суд у Нишу изврше напор над радом Основног и Вишег суда у Нишу како би утврдили зашто не постоји уједначена судска пракса у ванпарничним и парничним поступцима против ЕПС-а/ ЕПС Дистрибуције које су покренули грађани који су наводно неовлашћено трошили струју, захтевајући да им струја буде прикључена, пошто се мањина таквих захтева прихвата, а већина одбија, иако су случајеви идентични или слични.

Удружени покрет слободних станара стаће у заштиту грађана који су на овај начин грубо оштећени, а њихова егзистенција и здравље угрожени, и пружиће им подршку коришћењем свих законом дозвољених средстава како би се зауставило противзаконито, монополско, коруптивно и бахато понашање једног моћног јавног предузећа према њима. Угрожени грађани, нажалост, не могу рачунати ни на професионалну и непристрасну заштиту судова и других надлежних државних органа.

На трибини је усвојен и Предлог за измену Закона о затезној камати (Сл. гласник РС, бр. 119/2012), јер се њиме, такође, битно нарушавају права потрошача електричне енергије.

Члан 6.

Стоји:

Под обрачунским периодом подразумева се период од првог **дана доцње**, односно промене износа дуга и/или промене стопе затезне камате у периоду доцње за који се врши обрачун, закључно са даном коначног измирења главнице, односно дуга.

Треба да стоји:

Под обрачунским периодом подразумева се период од првог дана **подношења тужбе за наплату дуга**, односно промене износа дуга и/или промене стопе затезне камате у периоду доцње за који се врши обрачун, закључно са даном коначног измирења главнице, односно дуга.

Садашњи Закон о затезној камати омогућава да свако, без обзира на стручност, неконтролисано и неовлашћено обрачунава висину затезне камате, што је неприхватљиво, јер отвара пут за злоупотребу. Такође, пружа могућност повериоцима да не предузимају благовремено мере за наплату потраживања, јер они сами за сваки дан доцње зарачунавају затезну камату, што је и довело до гомилања дугова и до застаревања истих.

Применом измењеног члана 6. Закона, омогућује се да стручно лице (овлашћени судски вештак) врши обрачун затезне камате, чиме ће се обезбедити уједначеност обрачуна и умањити могућност злоупотребе института затезне камате, као стварне надокнаде за насталу штету.

Такође, на овај начин ће се натерати повериоци да стално прате стање наплате потраживања и предузимају мере за њихову наплату, чиме ће се избећи гомилање неплаћених потраживања и избећи могућност застаревања дугова.

У Нишу, 25. августа 2017. године

Удружени покрет слободних станара, Ниш
Саша Костић, председник УО